

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljanjem
na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez posebne
naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, neplačani
listi se ne sprejemajo. —

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice, če se
natisne enkrat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Naprej po pravi poti!

Sedanje stanje v Avstriji se bolj opisati ne da kakor z besedo vrliga našega Šuzelke v „Reform“ štev. 52: „Samosilno gospodovanje ene stranke!“ In to je liberalna stranka, ki res svobodo le za se, za vse druge pa — kruto silo ima.

Preteklo je 14 let, odkar — po kratkem prenehanju za Belkredija — državni zbor leto za letom zboruje in neprenehoma postave dela, da jih že juristi komaj pregledavajo, in kaj smo dobrega doživeli? Vse je nezadovoljno in se pritožuje. Novih šol nihčeer ne hvali, še celo liberalci niso z njimi nič prav zadovoljni. Slovani težijo nad silnim pritiskom ponemčevalne politike; Čehi se ogibljujejo državnega zbora in imajo prav; katoličani težijo nad „verskimi“ postavami in bodo še bolj, kadar se vse izpelje, kar je v postavah izrečeno; nad gospodarsko krizo so zvižali roke tudi liberalci v državnem zboru! Vse je nezadovoljno, ker je povsod razdor, negotovost! To je žalosten nasledek samosilnega gospodovanja nemško-liberalne stranke, ki po besedah Šuzelke vse — „vladarja, narode in državo strahovati hoče“. Kako je dospela do tolike oblasti? Schmerling jej je po enostranski volilni postavi umetno večino v zastopih priskrbel; saksonski baron Beust jej je geslo dal: liberal in proti kat. cerkvi, da imamo Pruse za prijatelje; slednjič se je po direktnih volitvah številno umetne nemčurske večine še pomnožilo, Beust pa ima zadostanje, da od nja privlečeni, cerkvi in krščanstvu sovražni liberalizem, če dalje bolj povsod vse razjeda, stare krepke stranke razdeva in tako — samosilno gospodovanje nemške stranke močno pospešuje.

Odkar je liberalizem lek za državo in znamenje višje omike postal ter pristop v najvišje kroge dobil, imamo na Slovenskem in imajo na Českem stranko „mladih“, na katero se naveša vse, kar boče pred svetom lesk „omike“ kazati, čeravno priprosta glava lahko ume, da je le surovost in duševna spačenost, če kdo omiko ali svobodo v

tem išče, da zanemarja svoje krščanske dolžnosti ter stopi v nasprotje s kat. cerkvijo in njenim poglavarjem in — z Bogom samim. — Zmešnjava je tolika postala, da novine skoro enoglasno v svet trobijo, da je vseh nesreč, ki Avstrijo tarejo, le to krivo, ker je vlada še vse premalo — liberalna! Vlada po liberalnih, kat. cerkvi in verskemu prepričanju nasprotnih načelih — to bi bil edini pomoček, da se država iz vseh zmešnjav in nadlog izkopa! Ali more zmešnjava še večja biti? Kdo se ne čudi neumnosti, katero je n. pr. te dni „Tagesp.“ napisala z besedami: „Na korist napredovanja Avstrije bi pač bilo, ako se posreči, da se medsebojni prepir narodov potolaži po — liberalizmu!“ In to je, žalibog, stališče slovenskih kakor českih „mladih“. Na potu liberalizma, to je: po preziranju vseh pravic sv. cerkve, po „postavah“, ki njenemu delovanju na vse strani napotke stavijo, kat. življenje in znanost zatirajo, po tem potu hočejo sočutje vladajočih liberalcev in — narodnih pravic zatrtemu slov. narodu priboriti!!

Nasledek te nesrečne politike je pa vse kaj druga. Rodila je razpor, ki je razdjal nekdanj precej močno narodno stranko na Slovenskem, na Českem pa zadržuje zmago državnih pravic, které kraljestvu pripadajo. Poglejte žalostni sad! Časnik staročeske stranke „Politik“ navaja v listu 311. od 13. nov. p. l. besede „Pester Lloyd“, s katerimi se ta visoko vladni list vsled domačega, od „mladih“ vpihanega razpora, Čebom posmehuje, češ, da ga ni manj primernege časa za pogajanje s Čehi bilo, kakor je sedanji, kajti „za take obravnave treba pred vsem krepkih strank, na Českem se je pa prejšnjih prepričan in teženj stranke lotil razdor (Zersetzung), čigar popolnjenje se še mora pričakovati!“ Ogerski vladni list pričakuje vse od — razpora ter misli, da se bo s pomočjo „mladih“ doseglo, da podere dunajski ustav česko državno pravo! Po pravici pristavlja „Politik“ tem besedam in pogubnim nadam: „Če naši mladočeski ustavni pionirji ne stojé naravnoč v službi tuje ev, je vendar očitno,

da služijo po svojem rovarstvu prav vspešno ustavi (namreč Čebom in nam nasprotni, centralistični), ker opozicijo v obeh njenih nasprotnikov v nič devajo! — Zares strupen sad!

In pri nas? V liberalnih naskokih na kat. cerkev nemško stranko podpirati, potem pa proti tej stranki zaradi zatiranja narodnih pravic deklamovati, kako smešno je to! Opozicije pod Hohentwartovim vodstvom ogibati se samo zato, ker ima poštenja dovolj, da tudi kat. cerkvi pravice njenega svobodnega delovanja pripoznava, po tem izogibanju uporno stranko slabiti, nasprotnika pa spodbujati, to zamore sicer zasebnim namenom služiti, pa narodna politika to ni, ker nas le smeši pred mogočnim nasprotnikom! Le v taci smešnih političnih razmerah, ko liberalnost „mladih“ moč opozicije vničuje, zamogel je v drž. zboru minister Stremayr na deklamacije o zatiranju narodnosti smehljaje se odgovoriti: Kaj še! meni se le tožbe zaradi zanemarjanja nemščine naznanjajo! — Ali ni, kakor bi bil rekel: Kje je tista močna slovenska stranka? Mnogo je nemškutarjev tukaj, ki jih je slovensko ljudstvo za svoje zastopnike volilo; vaš kolovodja je celó na naši strani; — kaj hočete toraj? To se le glasi posamesnih prenapetnežev; ljudstvo ne misli tako! — Kar si toraj Čehi vsled rovarstva svojih „mladih“ zunaj državnega zbora skušajo, to si skušajo vsled istega, od „mladih“ vpihanega razpora, Slovenci v državnem zboru. In to bo tako dolgo trpelo, dokler ne sprevidijo „mladi“, da s svojim liberalizmom le nasprotniku pomagajo! In kako bridko je za ljudstvo viditi, da so nja zastopniki v cerkvenih zadevah vedno na strani togotnih brezvercev!

Za nas je toraj edino prava pot, ktere se hočemo v novem letu stanovitno držati, da — brez vsake osebnosti — vedno ponavljamo: razpora, nesloge prej konec biti ne more, dokler poslanci svojih zmot ne spoznajo in prave poti: vzajemnosti z državno-pravno stranko ne nastopijo. S tem bodo tudi narodnosti najbolj služili, v tem ko njih terjatve, dokler se liberalne stranke držijo, pri tej le smeh vzbujajo.

Gospodarske stvari.

Gospodarska dela meseca januarja.

V hiši in dvoru. Rajtinga preteklega leta se mora narediti. O naj hujšem mrazu se mlati deteljno in laneno seme. Bizo gnojščica se navozi obilno prsti, da se lahko celo leto z njo gnoj potroša in pokriva. V kleti se prebira krompir in repa. Kdo ima krompir in repo na kupih v zemljo zagrebano, naj pogleda, da ne zmrzne in gujije. Zrnjo naj se premeče in v kletih korenstvo pregleda. Umetna gnojšica: mavec, apno, pepel, gvano, koščena moka, kalijeve soli, ogrščice preše naj se pripravijo.

V vinski kleti. Vino se pretaka, sem ter tje ručeče vino in drožje prešajo.

V hlevu. Hlevi morajo biti topli in stelja obilna. O lepih dneh naj se hlevi o poldnevu prevetruje in živina na dvorišče spušča, da se prehodi in prevetri. O hu-

dem mrazu se gnoj ne sme prepogosto izkldavati in če vsled tega nastane v hlevu prevelik smrad, naj se po gnoju gipsa potrosi. Živina se mora marljivo snažiti in dobro krmiti. Na zimsko ojagunjenje je treba paziti.

Na vrtu. Tople ali gnojne grede se delajo in gnoj se navaža.

V sadovnjaku. Drevesom se naj gnoji. Drevje se trebi in skorja snaži. Gosenčna gnjezda se morajo pobirati, spalirna drevesa, pritlikovci in živi ploti obrezati, šušlenki, cepiči narezati, kolci k drevesom pripraviti in po večerih povlesa splesti, s kterimi se drevesa h kolcem privezujejo.

V vinogradu. V vinogradu se mora gnoj na dotična mesta spravljati, kolje priskrbeti in pripravljati.

Na polju in travnikih. Tudi tu se mora gnoj navažati. Na njive s pretžko prstjo se navozi blata, peska in laporja. Če ni zmrzujeajo, se lahko orje. Snežni zameti se morajo razmetati, voda z njiv odpeljati in po travnikih struge iztreti. Grmovje se lahko krči ali ruva.

V bučelnjaku. Skrbeti je bučelicam za mir in da miši ne vderejo v panje in koše. Varovati gre bučelice mraza, v solnčnih dnevih jih je pa dobro zakriti, da bučelice ne izletajo.

V ribniku. Led se mora na več krajih presekat, da se ribe ne zaduše.

V gozdu. Jesenovo seme, smrekove in hojkine češarke se nabirajo. Les za orodja in drva se seka in o velikem snegu z bregov v nižavo spravlja. Pleti se gradijo, in štori podirajo.

Lov. Zajci in lesice se še streljajo. Klaja se mora zverjati potrošati in kune in dihurji loviti.

O prezimovanju semenskega krompirja.

Po raznih gospodarskih listih novejšega časa se nahaja mnogo podučnih sestavkov, toda pogreša se jedna najbolj bistvenih stvari, namreč: kako da se mora krompir za seme prezimovati.

Predno je bolezen nad krompir prišla, se je le v prav mokrotnih letinah, ki so ti rastlini posebno neugodne, o slabem pridelku krompirja kaj čulo, bodi si da je rastlina sama na sebi še dosti kalivne moči v sebi imela, ali da zemlja za krompir še ni bila preveč izsesana ali pa da mu zdaj zračne razmere niso več ugodne; toliko vendar je zdaj gotovo, da od tiste dobe sem krompir, zlasti po bolj goratih krajih, tako obilno ne obrodi več kakor poprej.

Prišli smo toraj do tje, da moramo skrbeti, da se nam ta imenitna hrana obdrži in da zana-prej obilnejših pridelkov dosežemo.

Pred vsem drugim je potrebno, da se po tolikih skušnjah in od toliko strani potrjena spremenitev semena, zlasti iz hladnejših v toplejše kraje, iz slabejše v boljše zemljo vpelje. Naj se ne misli, da je krompir, kakor v prvem desetletju sedanjega stoletja, ko so ga tudi pri nas le bolj za poskušnjo in živinsko klajo začeli saditi, z vsako zemljo zadovoljen in da bode kakor takrat kljubu najbolj priprostemu obdelovanju še obilno rodil.

Vzrok, zakaj da krompir od leta do leta drobnejši in tudi slabejši postaja, je po mojih mislih ta, da se na seme vse premalo skrbi obrača.

Kdor seje zrnje, si navadno najboljše zrnje